

**VÝUKOVÉ
METODY
A
FORMY V ZEMĚPISE**

Vyučování a učení

činnost učitele

činnost žáka

- učením si žáci osvojují vědomosti, dovednosti, návyky, ale i postoje a rozvíjí své schopnosti = kompetence
- veškerý vzdělávací obsah, aktivity a činnosti musí směřovat a přispívat k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Základní pojmy

■ *Vyučovací metoda*

- záměrné uspořádání obsahu vyučování, činnosti učitele a žáka, které směřuje k dosažení stanovených výchovných a vzdělávacích cílů

■ *Vyučovací forma*

- organizační forma vyučování, jíž učitel uskutečňuje vyučovací proces prostřednictvím různých metod v různém prostředí

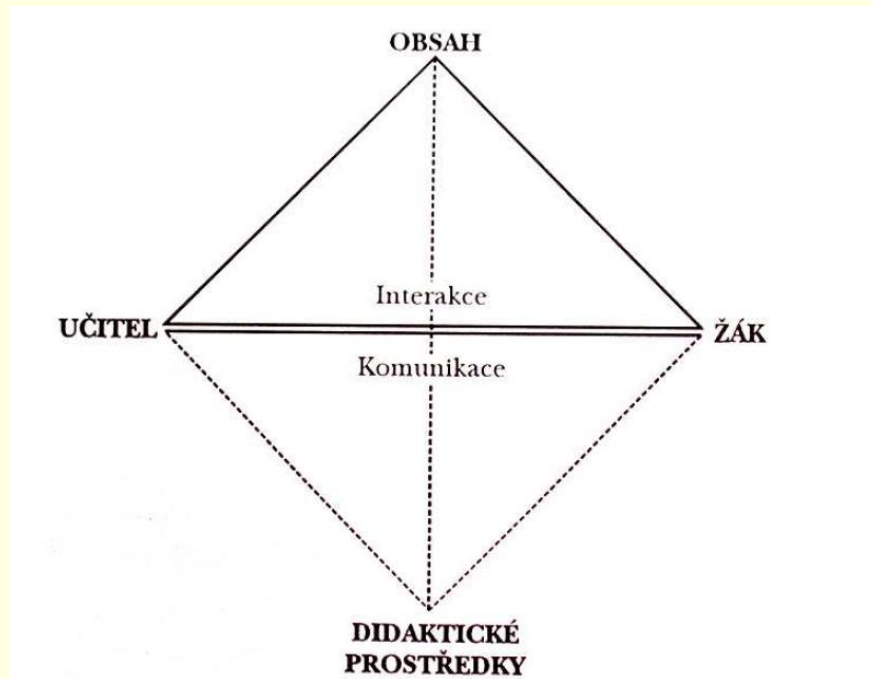
■ *Vyučovací prostředky*

- v užším slova smyslu se jedná o pomůcky a prostředky, které společně s vyučovací metodou přispívají k účinnějšímu dosahování cílů výuky

Výukové metody

= soubor vyučovacích činností učitele a učebních aktivit žáků

- výuková metoda nepůsobí izolovaně, ale je součástí komplexu činitelů

Funkce metod

- *zprostředkování vědomostí a dovedností*
- *aktivizační*
  - prostřednictvím metod se žáci motivují, učí se ovládat postupy, úkony a operace, osvojovat si techniky práce a myšlení atd.
- *komunikační*
  - vhodná metoda je předpokladem pro smysluplnou a efektivní pedagogickou interakci

Výběr výukových metod

- cíle a úkoly výuky
  - obsah a metody daného oboru (učiva)
  - úroveň fyzického a psychického rozvoje žáků
  - předchozí zkušenosti a vědomosti žáků
  - zvláštnosti třídy (žáků)
  - vnější podmínky (vyučovací prostředky atd.)
  - osobnost učitele
-
- vyučovací metody se neustále vyvíjejí

Klasifikace metod

1. **didaktický aspekt**
2. **z hlediska aktivity a samostatnosti = psychologický aspekt**
  1. metody sdělovací
  2. metody samostatní práce žáků
  3. metody badatelské, výzkumné, problémové
3. **z hlediska myšlenkových operací = logický aspekt**
  1. postup srovnávací
  2. postup induktivní
  3. postup deduktivní
  4. postup analyticko-syntetický
4. **z hlediska fází výchovně-vzdělávacího procesu = procesuální aspekt**
  - motivační, expoziční, fixační, diagnostické a aplikační metody
5. **aktivizující metody = aspekt interaktivní**
  - diskusní, situační, inscenační, didaktické hry, speciální metody

Didaktický aspekt metod

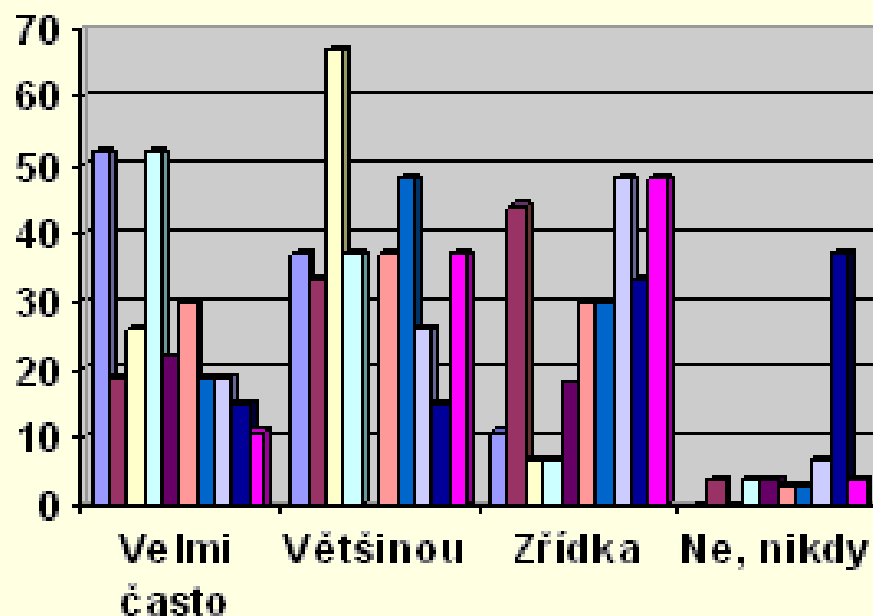
- z hlediska pramene poznání a typu poznatků

1. SLOVNÍ
2. NÁZORNĚ-DEMONSTRAČNÍ
3. METODY PRAKTICKÉ

	Ano, mám rád	Jak, kdy	Ne, nemám rád
	%	%	%
Hry a soutěže	90	10	0
Práce s počítačem	88	12	0
Pokusy	87	13	0
Práce s interaktivní tabulí	80	20	0
Kreslení a malování	72	21	7
Skupinové práce	67	30	3
Ruční práce	62	27	11
Manipulace s pomůckami	61	32	7
Vyhledávání informací	60	32	8
Laboratorní práce	52	30	18
Projekty	50	38	12
Zahradnické práce	42	44	14
Dramatizace	40	37	23
Pracovní listy (sešity)	33	52	15
Čtení (práce s učebnicí)	32	51	17
Samostatné práce	32	50	18
Slohové práce	29	45	26
Výklad a přednáška	23	60	17

Jak často používáte dané metody?

- Vyprávění a vysvětlování
- Výklad a přednáška
- Rozhovor
- Názorně demonstrační
- Dovednostně praktické
- Diskusní metody
- Metody řešení problémů
- Situační a inscenační
- Dramatické
- Didaktické hry a soutěže

Závěrem

- každá metoda má své výhody i nevýhody
- výukové metody je třeba střídat
- v hodině je vhodné kombinovat více metod
- je třeba zapojovat do výuky nové (netradiční) metody
- pro volbu metody je určující především obsah (učivo)

Organizační formy výuky

- člení se z hlediska realizace a organizace výuky
- jedná se o organizační uspořádání podmínek pro realizování obsahu vyučování
- volba závisí na metodách, didaktických prostředcích, charakteru třídy
- „Každá forma vytváří i svébytný svět vztahů mezi žákem, vyučujícím, obsahem vzdělávání i vzdělávacími prostředky.“

-
1. Individuální výuka
  2. Individualizovaná výuka
  3. Hromadná a frontální výuka

Rozloučení s frontálním vyučováním

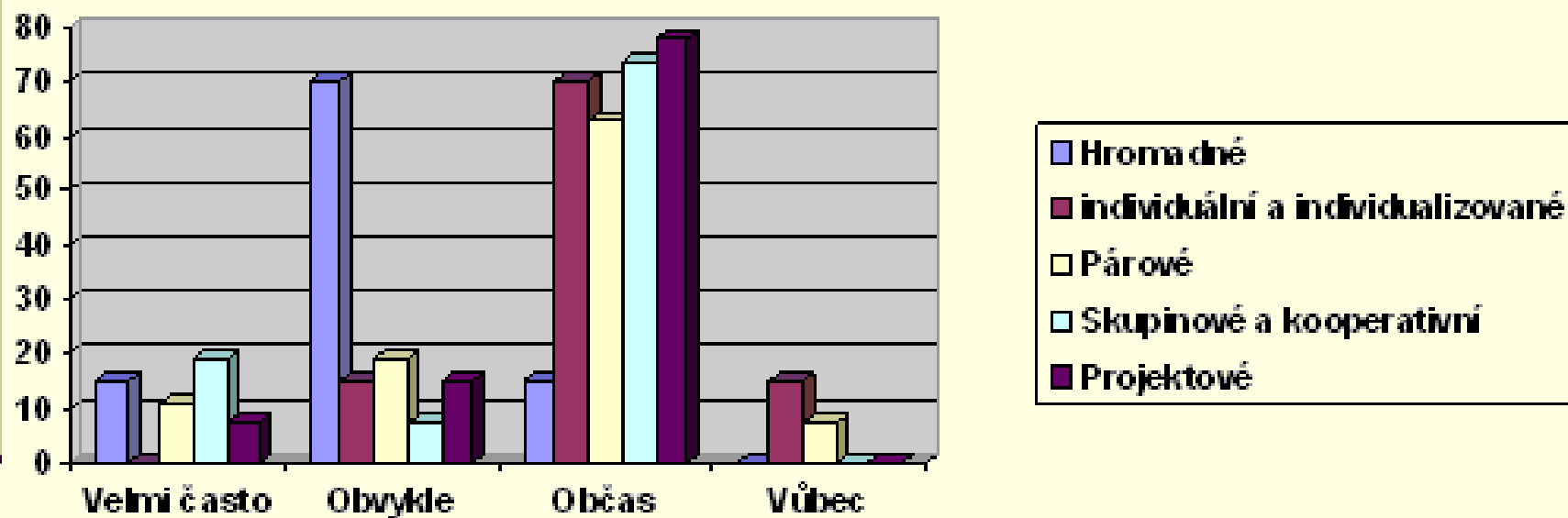

-
1. Individuální výuka
  2. Individualizovaná výuka
  3. Hromadná a frontální výuka
  4. Diferencovaná výuka
  5. Skupinová a kooperativní výuka

-
1. Individuální výuka
  2. Individualizovaná výuka
  3. Hromadná a frontální výuka
  4. Diferencovaná výuka
  5. Skupinová a kooperativní výuka
  6. Týmová výuka
  7. Otevřené vyučování
  8. Projektové vyučování

Závěrem

- stejně jako metody, tak i formy je nutné střídat
- využívat ty, které budou pro žáky nejefektivnější
- jejich využití závisí na prostředí, žácích, učiteli, tématu